

Toimialakohtaisten vähähiilitiekarttojen valmistelu

- katsaus budjettiriiheen

17.9.2019

Teollisuusneuvos

Juhani Tirkkonen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Tarvitaan nopeita ja radikaaleja muutoksia sekä tuotannossa että kulutuksessa, jotta maapallon lämpeneminen rajoittuisi 1,5 asteeseen.

ENERGIA

Energiaa kulutetaan vähemmän ja tehokkaammin. Vuoteen 2050 mennessä suurin osa energiasta tuotetaan uusiutuvilla energianlähteillä.

MAANKÄYTTÖ

Huolehditaan hiilinieluista ja sidotaan hiilidioksidia maaperään. Lisätään ruuantuotannon tuottavuutta ja kasvien osuutta ruokavaliossa.

TEOLLISUUS

Teollisuuden päästöjä vähennetään 70-90 % vuoteen 2050 mennessä verrattuna vuoteen 2010.

Taustoittavia näkökulmia

1. Kestävä kasvu ja ilmastopolitiikka ovat linjassa keskenään

- a) Pitkällä aikavälillä uudet vähähiiliset ratkaisut edistävät talouskasvua ja kilpailukykyä
- b) Edellytyksenä johdonmukainen politiikka ja oikea-aikaiset toimet muun muassa uuden teknologian käyttöönotossa

2. Energia- ja ilmastopolitiikan tulee olla pitkäjänteistä ja ennakoitavaa tarvittavien investointien mahdollistamiseksi

- a) Energia- ja ilmastopolitiikka on erottamaton kokonaisuus – noin 3/4 kasvihuonekaasupäästöistä syntyy energian tuotannosta ja käytöstä
- b) Alan investoinnit tehdään tyypillisesti kymmeniksi vuosiksi
- c) Rahoittajat arvioivat riskit, ml. sääntely- ja markkinariski
- d) Poliittikalinjausten tulee perustua tutkittuun tietoon ja vaikutusten arviointiin

Tavoitteena hiilineutraali Suomi 2035

- Kansainvälisessä mittakaavassa **poikkeuksellisen kunnianhimoinen tavoite**.
- Vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymisen muutos on valtava. Ilmastonmuutoksen pysäyttäminen vaatii toimenpiteitä, joiden mittakaavaa ja hintalappua voi olla mahdoton käsittää.
- Samoja ratkaisuja tarvitaan myös kaikissa muissa maailman maissa, joten tämä on myös Suomelle mahdollisuus.
- Sähkön tuotannon päästöttömyys on jo pitkällä, joten katse kääntyy erityisesti teollisuuteen ja siellä erityisesti **energiaintensiiviseen teollisuuteen**.
- Hallitusohjelmassa linjattu tiekarttatyö tarkoittaa laajapohjaista työtä hiilineutraalisuustavoitteen hyväksi.
- Tavoitteena on hiilineutraali Suomi 2035, mutta **tiekartoilla tavoitellaan myös kädenjälkeä** eli mittakaavaltaan jopa moninkertaista päästövähennysvaikutusta, joka syntyy kun suomalaiset yritykset vievät vähähiiliratkaisuja maailmalle.

Teollisuuden päästöt

- Teollisuuden päästöt ovat pääosin peräisin muutamasta suuresta laitoksesta.
- Kahden päästöiltään suurimman laitoksen osuus teollisuuden päästöistä on yli 50%
- 10 päästöltään suurimman laitoksen osuus teollisuuden päästöistä on puolestaan jo n. 80 %

Näiden päästöjen vähentäminen voi edellyttää **prosessimuutoksia, teknologisia innovaatioita, raaka-aineiden vaihtoa sekä uudenlaisia sektoreiden välisiä kytkentöjä.**

Sähköistymisellä on rooli prosessien muutoksen lisäksi liikenteessä ja polttamisen korvaamisessa lämmityksessä.

Tiekarttavalmistelun tilanteesta

- **Suuret energiaintensiiviset teollisuudenalat ovat ottaneet tiekarttahaasteen vastaan.** Suuret toimialaliitot (kemianteollisuus, teknologiateollisuus ja metsäteollisuus sekä energiateollisuus) ovat joko aloittaneet tai aloittamassa tiekarttatyötään.
- Toimialat ovat valmiit kertomaan, mitä vähähiilisyys niiden kunkin osalta tarkoittaa käytännössä
  - millaisia haasteita on edessä,
  - mistä ratkaisuja mahdollisesti on löydettävissä ja
  - millaisia bisnesmahdollisuuksia vähähiilisyys koko maailman mittakaavassa suomalaisyrityksille tarjoaa.
- Työ- ja elinkeinoministeriö on mukana huolehtimassa yhteistyöstä toimialojen ja valtionhallinnon välillä sekä **varmistamassa, että valtionhallinnon näkökulmat ja tarpeet tulevat huomioituksi.**
- Tavoiteaikataulu 6/2020

Tavoite teollisuuden tiekarttojen sisällöstä

- **Laaditaan suunnitelma päästöjen vähentämiseksi**
  - Määritellään **tarvittavat toimenpiteet ja niiden vaiheistus**.
  - Arvioidaan päästöjen vähenemät vuosina 2030, 2035, 2040 ja 2050 eri skenaarioissa
  - Lasketaan puhtaan energian tarve.
  - Lasketaan siirtymän kustannukset toimialoille ja yhteiskunnalle eri skenaarioiden pohjalta.
- **Kuvataan konkreettiset ratkaisut**
  - Kuvataan **keskeiset teknologiat ja ratkaisut**.
  - Tunnistetaan ratkaisujen käyttöönoton aikataulu, ilmastovaikutukset sekä kustannukset ja työllisyysvaikutukset.
  - Esitellään aidot teknologia- ja yritys esimerkit sekä niiden kädenjälki.
  - Arvioidaan puhtaiden teknologioiden vientipotentiaali.
- **Annetaan suositukset toimenpiteiksi**
  - Tunnistetaan **vaikuttavimmat ohjauskeinot**.
  - Tunnistetaan tarvittavat edistämistoimet, TKI-aiheet ja -panostukset ja osaamistarpeet.

Kohti hiilineutraalia Suomea 2035 – Toimialakohtaisten vähähiilitiekarttojen sisältö (esimerkkinä teknologiateollisuus)

Lähtökohta

- Lähtötilanne päästöistä ja niiden jakaumasta.
- Tehdyt sitoumukset ja asetetut tavoitteet päästöjen vähentämiseksi.
- Nykyiset tuotantoprosessit ja niissä käytetyt ratkaisut.
- Toimintaympäristö kilpailijamaissa.

Tavoitteet ja reunaehdot

- Toteuttaa hallitusohjelman tavoitteen hiilineutraalista Suomesta 2035.
- Hallittu siirtymä sekä yritysten että kansantalouden kannalta.
- Kansainvälisen kilpailukyvyyn säilyttäminen.
- TKI-tarpeiden tunnistaminen
- Ohjauskeinojen määrittelyn tukeminen.
- Työllisyyden tukeminen.
- Hiilikädenjäljen kuvaaminen.

Toimialat ja keinot

	Teknologiset ratkaisut	Kiertotalous ja resurssitehokkuus	Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiot	Julkiset hankinnat	Ohjaukset ja regulaatio
Energiateollisuus					
Kemiateollisuus					
Metsäteollisuus					
Teknologiateollisuus					
Kiinteistöt ja rakentaminen					
Liikenne ja logistiikka					
Hiilineutraali Suomi 2035	<ul style="list-style-type: none"> • Päästövähennys yhteensä • Energiantarve yhteensä • TKI-tarpeet yhteensä • Työllisyysvaikutukset yhteensä • Vientipotentiaali yhteensä • Ohjaukset 				

Tulos toimialoittain

- Toimialakohtaiset tiekartat vähähiilisyteen: Tarvittavat toimenpiteet ja niiden vaiheistus
- Päästöjen vähenemät vuosina 2030, 2035, 2040 ja 2050 skenaarioltain*
- Siirtymän kustannukset toimialoille ja yhteiskunnalle skenaarioltain*
- Puhtaan energian tarve.
- TKI-aiheet ja -rahoitus.
- Työllisyysvaikutus
- Ratkaisujen hiilikädenjälki
- Puhtaiden teknologioiden vientipotentiaali.

* 3 skenaariota: Autonominen kehitys, hallitusohjelman mukainen kehitys ja uuden teknologian nopeutettu käyttöönotto

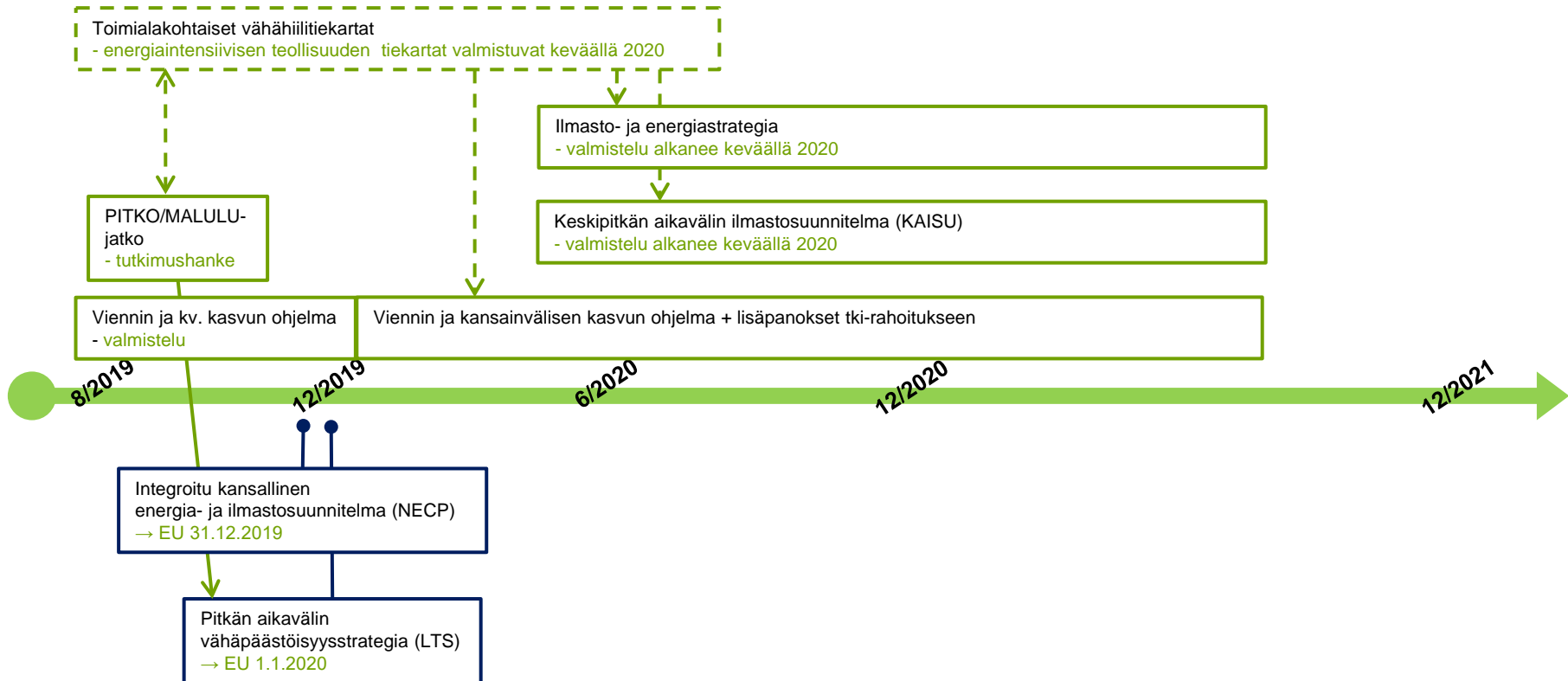
Tiekarttatyön tulosten hyödyntäminen

- Uusi ”bottom up” lähestymistapa tarjoaa ilmasto-, energia- ja teollisuuspolitiikan valmistelijoille aivan **uuden toimialapohjaisen näkökulman politiikan teon perustaksi.**
- Lisää toimialojen **sitoutuneisuutta** ja **tietoisuutta** päästövähennysten tarpeesta, keinoista ja mahdollisuuksista.
- Tiekarttojen esitykset voivat toimia myös pohjana, kun tehdään päätöksiä tulevien vuosien **t&k-rahoituksesta** sekä vientilinjauksissa.
- Hallinnossa hyödynnetään tiekarttojen antia erilaisissa ilmasto- ja energiapolitiikan kansallisissa ja EU-tason strategioissa.

Kansalliset ja EU:lle toimitettavat suunnitelmat ja strategiat

Tiekarttatyön laajentaminen

- Teollisuuden suurten toimialaliittojen lisäksi myös muiden toimialojen kanssa ollaan aloittamassa keskustelut jo tällä viikolla. **Tiekarttoja on odotettavissa useilta toimialoilta.**
- EK on aktiivisesti mukana koordinoimassa liittojensa työtä.
- **Ympäristöministeriössä** on käynnissä laaja-alainen rakentamisen hiilijalanjälkityö sekä rakentamisen energiatehokkuusdirektiivin mukainen tiekarttatyö.
- **Liikenne- ja viestintäministeriö** arvioi sektorin tiekarttojen tarpeellisuutta suhteessa muuhun ministeriössä käynnistyvään työhön tiekarttatyön edetessä.

Kiitos!

tem/energia